

Безпека в Інтернеті

5 лютого в світі відзначають День безпечного інтернету. Організаторами Дня безпечного інтернету виступають мережі Insafe та INHOPE за підтримки Європейської комісії для просування безпеки та позитивного використання різноманітних цифрових технологій, особливо дітьми та молоддю.

Зараз в Україні майже 22 млн користувачів інтернету, питання безпеки в мережі більш ніж актуальне. У цьому контексті турбота про дітей набуває більших масштабів. Якщо раніше треба було говорити з дітьми про їх безпеку поза домом тощо, то вже давно має сенс застерігати їх від негараздів під час перебування в інтернеті.

Від чого варто захищати дитину

Інформаційна безпека стосується захисту життєво важливих інтересів людини (і більш глобально – суспільства, держави). Неправдива, неповна, невчасна інформація може нанести шкоду. Особливо вразливі у цьому контексті діти. Вони можуть не знати, яку інформацію можна викладати в мережу, а яку не варто. Інколи школярі не можуть правильно зреагувати на матеріали з мережі з різних причин. Робота у цьому напрямку для вчителів та батьків дуже важлива. Безконтрольний доступ до інтернету може мати негативні наслідки для дитини.

Типи загроз

1. Стосуються особистої безпеки:

- Ознайомлення з порнографічними матеріалами, ненормативною лексикою, інформацією суїцидального характеру, расистського, ненависницького чи сектантського змісту.
- Загроза отримання недостовірної чи неправдивої інформації.
- Формування залежності (ігрової, комп'ютерної, інтернет).
- Спілкування з небезпечними людьми (збоченці, шахраї, грифери).

- Залучення до виконання протиправних дій (хакерство, порушення прав та свобод інших).

2. Стосуються безпеки інших.

- Матеріали, існування та використання яких може стати причиною посягання на безпеку оточуючих (наприклад, інформація про створення вибухівки).

- Свідоме та несвідоме введення в оману інших.

- Вчинення протиправних дій, що тягнуть за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

- Кібербулінг — свідоме цькування та приниження, передусім однолітків.

3. Стосуються загрози витоку персональної інформації:

- Розголошення персональної та конфіденційної інформації (прізвища, імена, контакти, секретні дані кредитних карток, номери телефонів).

- Загроза зараження ПК вірусами різної категорії.

- Небезпека завантаження програм зі шкідливими функціями.

Це найбільш поширені типи загроз, з якими може зіштовхнутися дитина в інтернеті, викладаючи чи переглядаючи сумнівну інформацію. Від деяких з них можна захиститися технічними засобами, але більшість вимагають комплексного підходу. Наприклад, у розібратися у цьому допоможе безкоштовний онлайн-курс від порталу Prometheus — «Основи інформаційної безпеки». Курс містить інформацію, яка буде передовсім цікава тим, хто захоплюється ІТ (історія появи вірусів). Але є й уроки, де розкриваються принципи захисту під час спілкування в соцмережах, при купівлі чогось в інтернеті тощо.

Пам'ятка

Основні правила безпечної роботи в інтернеті, про які варто сказати дітям

1. Не давайте нікому своїх паролів.

2. Не надавайте особистої інформації поштою чи в чатах без гострої на те потреби.
3. Не реагуйте на непристойні та грубі коментарі, адресовані вам.
4. Повідомляйте про ситуації в інтернеті, які вас непокоять (погрози, файли певного місту, пропозиції).
5. Відмовляйтесь від зустрічей з випадковими людьми, з якими познайомились в онлайні.
6. Не діліться своїми фото з незнайомцями.
7. Не повідомляйте інформацію про кредитки батьків (номер картки, термін дії та таємний код).
8. Не викладайте фото квитків, на яких видно штрих-код чи QR-код.
9. Не скачайте та не встановлюйте невідомі програми за посиланнями, навіть якщо їх надали друзі.
10. Встановлюючи перевірені програми, контролюйте, щоб на ПК не додалися небажані програми.
11. Не переглядайте інформацію за невідомими посиланнями (друзі, які ними діляться можуть не підозрювати про загрозу).
12. Не відкривайте листи-спам, вони можуть містити віруси.

Цю інформацію можна використати у якості роздаткового матеріалу у процесі проведення виховної години.

На чому варто робити акценти

Основна порада для школярів будь-якого віку складається з трьох ключових аспектів:

Пам'ятайте: Коли ви розмістили інформацію в інтернеті, ви втрачаєте над нею контроль. Видалення матеріалу та його копій практично неможливе.

Перевіряйте: Ви маєте достеменно знати, кому надасте інформацію, а також, як і з якою метою вона буде використана.

Думайте: Чи варто розміщувати інформацію, якщо ви не знаєте, як її використають і чи це не зашкодить вам чи близьким?

Скоріше за все у вашому дитинстві не було інтернету, тому вам досить складно поставити себе на місце сучасної дитини. Зріла людина може контролювати мережу по мірі своїх знань, а от для дитини це може здатися дещо складним через об'єктивні причини.

Саме тому старшим потрібно окреслити для себе проблемні моменти в мережі, а потім навчити дитину бути розсудливою, відповідальною за свої дії не лише в реальності, а й в віртуальному світі. Більшість проблем можна уникнути, якщо своєчасно пояснити, що інтернет безпечний для тих, хто з розумом підходить до користування ним.